

demonstrandam existentiam De apud antiquos Graecos, philosophos Arabes et Judaeos praeformatae vel adumbratae (Arnou); De existentia et natura Dei secundum idealismum italicum (Dezza); S. Thomae Aquinatis: De Ente et Essentia (Boyer); Kantii successiva ex rationalismo ad apriorismum evolutio (Naber); De mensura boni honesti (Elter); Scholasticorum saec. XVII et XVIII habitudo ad philosophiam et scientiam naturalem antiquam et modernam (Jansen); Textus selecti ex Indianorum philosophia (Ledrus). Teološka serija obuhvata: De Spiritu S. anima corporis mystici (Tromp); S. Augustini: De correptione et gratia (Boyer); De obligatione catholicorum in fide suscepta (Lennerz); De ordaliis (Borwe); Photius et ecclesia Romana (Hofmann); S. Leonis Magni Tomus ad Flavianum episcopum Constantinopolitanum cum testimoniis Patrum et epistola ad Leonem I. imperatorem (Silva Tarouca); De potestate ecclesiae in temporalia (Leiber); S. Cyrilli Alex. Apologeticus contra Theodoretum pro XII capitulis (Lohn); Ordo communis missae cum anaphora S. Iacobi secundum ritum ecclesiae Antiochenae (Hanssens); De conatibus unionis inter Anglicanos et Graecos dissidentes (Nerney); De origine interdicti (Richter); De communicatione idiomatum Christi et membrorum in corpore mystico (Tromp); De inquisitione et processibus strigarum (Leiber).

»**Bogoslovia**«, tromjesečna revija, što je izdaje naučno bogoslovno društvo u Lavovu Kopernikova 36. U četvrtom svesku 1932. nalazi se članak dra L. Hlinke »De potestate episcoporum necnon praerogativis metropolitanae potestatis in bona ecclesiae temporalia in Oriente novem primis saeculis« (263—286); Volodimir Sičinskij »Veža i dim Kornjatka v Ljvovi—Toranj i dom Kornjatka u Lavovu« (287—304); dr. G. Kostelnik »Ponatja materiji v starinnih atomistiv i v ninišnij fizici — Nauka starih atomista i novije fizike o materiji« (305—311). Iza članaka donosi »Bogoslovia« izabrana pitanja (analecta), prikazuje najnovije bogoslovske i filozofske literature, kroniku i bibliografiju.

»**Niva**«, časopis grkokatoličkog ukrajinskog svećenstva posvećen crkvenim i javnim pitanjima, izlazi svaki mjesec na 2 i po arka u Lavovu (Kopernikova 36). Iz godine 1932. spominjemo ove članke: Severin Matkovskij: Kult Presv. Djevice Bogorodice u grkokat. crkvi (244—251); Pavlosjuk: Korotkij pogljad na istoriju i sudjbu rossijskoj prav. Crkvi do 1917. (259—270); Unijni kongres u Velegradu; P.: Pislja unijnih zjizdiv — iza unionističkih sastanaka; dr. Kostelnik: Geneza žinočoga i mužeskoga polu (309—317); Petro Dzedzik: Religijni svitogljad robitnika-proletara (318—324); Petro Homin: Unijna konferencija u Pinsku (324—331).

Dr. Marjanović o kat. Crkvi. — Birokracija crkvena.

»**Istorija srpske crkve**« II. knjiga, III. period od 1462—1920., napisao dr. Čeda Marjanović kao 28. i 29. knjigu »Biblioteke savremenih religiozno-moralnih pitanja« Beograd 1930., str. 1—135.

Iz knjige se jasno vidi, da pisac ne pozna noviju literaturu i novija istraživanja na tlu historije srpske crkve. Kada piše o patrijarsima nasljednicima Makarija: Jovanu (1592—1614), Paisiju (1614—1648), Gavrilu (1648—1654), Maksimu, onda kao da nije niti pogledao djelo Ilariona Ruvarca: »O pečkim patrijarsima od Makarija do Arsenija III. (1557—1690) Zadar 1888., pa je zato tu stavio upravo bezbroj netočnosti, historijskih besmislica i davno već zabačenih hipoteza. O patrijarhu Jovanu dakako vrlo malo znade, jer ne će da znade niti ono, što je napisao o njegovim odnosima prema Sv. Stolici spomenuti Ruvarac (17s). O patrijarhu Gavrilu, za vrijeme koga su održana dva unionistička sabora u manastiru Uspenija Presvete Bogorodice u Morači god. 1648. i 1654., znade samo to, da su »jezuite pratili svaki njegov korak u Moskvi i o svemu izveštavale Portu. Na taj način on bude optužen za veleizdaju, da je išao u Rusiju da se žali na Turke i da traži pomoć od Rusa protiv Turaka« (15). Dakako da Marjanović za tu samovoljnu tvrdnju ne može navesti niti jednoga historijskog dokumenta. To do sada nije bilo niti u jednoj, ma i najneprijateljskijoj historiji, zapisano, jer je svakomu historičaru poznato, da je boravak patrijarha Gavrila bio u Rusiji u vrijeme vlade Aleksija, sina Mihajlova (1645—1676) i da u to vrijeme u Rusiji nije uopće bilo »jezuita«, pa prema tomu nisu niti mogli »izveštavati portu«. U to je vrijeme bio u Rusiji Juraj Križanić, za kojega sigurno ne će moći reći niti sam dr. Marjanović, da je »jezuit« ili da je mogao »izveštavati Portu«. Mnogo bi bolje bio učinio dr. Marjanović, da nam je protumačio, kako se i zašto dogodilo to, da je za vrijeme boravka patrijarhe Gavrila u Rusiji Maksim primio patrijaršijsku čast iz vezirskih ruku. Zanimivo je nadalje, da Marjanović pozna »Srbe«, koji su se digli na oružje protiv Turaka u Slavoniji pod vodstvom franjevca Luke Imbrišimovića, koji je za dra Marjanovića po svoj prilici »Srbin« (17). Ali je ipak najzanimivije ono, što on piše o »uniji«. Tako dr. Marjanović pozna i marčanskog episkopa Danila, koji nikada nije postojao. On za njega tako točno znade, da ga stavlja u »prvu polovinu XVII. veka« (40). Za Gabru Mijakića znade, da je bio episkopom od 1661. do 1668., iako svako znade, da je bio episkopom od 1663.—1671. On pače znade i to, da je bio najprije zatvoren u Križevcima, pa onda odmah u Gracu, iako se točno znade, da je bio uhvaćen u karlovačkoj krajini i zatvoren u Karlovcu, pa onda otpremljen u Senj i odande preko Ljubljane u Grac. Na ovom mjestu nije gotovo moguće ispraviti svih tih neistina, što se kriju u Marjanovićevoj školskoj knjizi. Tu sve vrvi tendencioznim prikazivanjem čitave prošlosti, da se tako u sadašnjosti što više otvori jaz između katoličke i pravoslavne crkve. Državna vlast ne bi smjela dozvoliti, da se ovakva »povijest« upotrebljava u školama.

»Pobožne knjige za narod« s blagoslovom Sv. arhijerejskog Sinoda Srpske pravoslavne crkve izdaje dva put mjesečno ovu biblioteku presviter Hranislav Tomić. U toj biblioteci izašla je i ona brošura pod naslovom: Pazite! Rim se širi! Tu su izvaljene